

Critical Discourse Analysis of Music Policies (Stage Performances) in
the Justice-Oriented State with a View to Iran

Mohammad Nahovi¹

Mehraban Hadi Pikani ²

Received: 16 December 2023

Reception: 6 March 2024

Saeed Sharifi ³

Reza Ebrahimzadeh⁴

ABSTRACT

The purpose of analyzing the critical discourse of music policies in the government was based on justice, and the method of qualitative research and analysis was based on Fairclough method. The field of research of the laws of the Ministry of Guidance includes the laws of licensing in the matter of music approved on 12/12/1365, the duties of this ministry regarding the need for licenses for educational institutions and concerts are stated: 1- Law on the closure of cultural units. 2- Institutions that were established without a legal license approved on 10/7/1372, their supervision regulations approved on 6/27/1375 Supreme Council of Cultural Revolution. 3- The document approved by the Minister of Culture on 7/7/1379, paragraph 22, refers to the establishment or liquidation of cultural institutions in the country and the supervision of activities, and regarding the production of musical works, paragraphs 22 and 23 of Article 2 of the Law on the Duties of the Ministry of Islamic Guidance approved on 12/12/ 1365 refers to the issuance of permission for the establishment or liquidation of audio and visual tape producers. The purposeful sampling method is selected from 87 texts. The measurement tool was qualitative, the analysis method was based on linguistic indicators, the results showed that the policies of musical stage performances in this period have tried to present music as a tool for spreading cultural justice and attracting participation, but on the other hand, with challenges such as ambiguity in Jurisprudential foundations, lack of music policy

¹ PhD student in Public Administration, Department of Management, Isfahan Branch (Khorasgan), Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

² Corresponding author: Assistant Professor of Public Administration, Department of Management, Isfahan Branch (Khorasgan), Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

³ Professor of Cultural Management, Department of Management, Isfahan Branch (Khorasgan), Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

⁴ Assistant Professor of Public Administration, Department of Management, Isfahan Branch (Khorasgan), Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

تحلیل گفتمان انتقادی سیاست‌های موسیقی (اجراهای صحنه‌انی) در دولت عدالت محور با نگاهی به ایران

محمد نحوی^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۷/ ۲۵

مهربان هادی پیکانی^۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۲/۱۵

سعید شریفی^۳رضا ابراهیم زاده^۴

چکیده

هدف تحلیل گفتمان انتقادی سیاست‌های موسیقی در دولت عدالت محور بوده روش پژوهش کیفی و تحلیل براساس روش فرکلاف بود. حوزه پژوهش قوانین وزارت ارشاد شامل قوانین صدور مجوز در امر موسیقی مصوب 1365/12/12 است وظایف این وزارتخانه، در خصوص نیاز به مجوز آموزشگاهها و اجرای کنسرتها بیان شده: 1- قانون تعطیل واحدهای فرهنگی. 2- موسساتی که بدون مجوز قانونی دایر شده مصوب 7/10/1372 مقررات نظارت بر آنها مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی. 3- دوآیین نامه مصوب 7/7/1379 و 27/6/1375 وزیر فرهنگ، بند 22، به تأسیس یا انحلال، مؤسسات فرهنگی در کشور و نظارت بر فعالیتها اشاره دارد و در خصوص تولید آثار موسیقایی، بندهای 22 و 23 ماده 2 قانون وظایف وزارت ارشاد اسلامی مصوب 12/12/1365 به صدور اجازه تأسیس یا انحلال تولیدکنندگان نوار سمعی و بصری اشاره دارد روش نمونه گیری هدفمند، از 87 متن برگزیده است. ابزار اندازه گیری. بصورت کیفی، روش تحلیل بر اساس شاخصهای زبانشناختی بوده نتایج نشان داد که سیاست‌های اجراهای صحنه‌انی موسیقی در این دوره، تلاش داشته‌اند تا موسیقی را به‌عنوان ابزاری برای عدالت گسترده فرهنگی و جلب مشارکت مطرح نمایند ولی از سوی دیگر با چالش‌هایی مانند ابهام در مبانی فقهی، نبود سیاست‌گذاری موسیقی بر اساس گفتمان اصول گرایی ولایت مطلقه فقیه مواجه بوده

کلید واژه ها: تحلیل گفتمان انتقادی، عدالت محور، قوانین، مجوز

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت دولتی، گروه مدیریت، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.

^۲ نویسنده مسئول: استادیار مدیریت دولتی، گروه مدیریت، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.

اسلامی، اصفهان، ایران. m.peykani@khuisf.ac.ir

^۳ دانشیار مدیریت فرهنگی، گروه مدیریت، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.

^۴ استادیار مدیریت دولتی، گروه مدیریت، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.

موسیقی از هنرهای اصیل ایرانی و از مهمترین ارکان فرهنگهای قومی می باشد که امروزه نقش هویت بخش غیرقابل انکاری خصوصا در میان قشر جوان پیدا کرده و چون قوانین ایران براساس مبانی اسلامی وضع شده باعث شده موسیقی همچنان یکی از مسایل مبهم و بحث برانگیز در فقه اسلامی جلوه نماید. که همین امر سبب ایجاد حساسیت هایی پیرامون آن گردیده است. موسیقی هنری فراگیر و محبوب می باشد اما خلاء وجود سیاست گذاری های مدون برای استفاده از ظرفیت عظیم فرهنگی و هنری آن از نقاط ضعف جمهوری اسلامی محسوب میشود که اینک در چهارمین دهه انقلاب، در روبرویی با امر موسیقی در جایگاهی می باشد که شاید دور از ذهن ترین تصویر در سالهای ابتدایی انقلاب باشد.. (چلونگر، 1396، 61-84.)

در مورد سیاستگذاری موسیقی نکته ای که باید مورد توجه قرار بگیرد نه نوع و شیوه سیاستها و سیاستگذاریها، بلکه منطق متفاوت حاکم بر این سیاستهاست. رویکرد متفاوتی بر منطق سیاستگذاری موسیقی کشور ما نسبت به سایر کشورها حاکم است که در قالب یک دوگانه اینگونه قابل بیان است: «منطق سیاستگذاری موسیقی جهانی اغلب حمایتی و توسعه ای و در ایران، کنترلی، سودجویانه و مصرفگرایانه است»؛ به این ترتیب در یکسو، موسیقی هم یک صنعت پول ساز است و هم یک حوزه فرهنگی مهم برای ملتها که مورد پاسداشت و نگهداری قرار میگیرد، اما در ایران، یک اقتصاد کوچک است که در عرصه فرهنگی، سیاستهای کنترلی بر آن حاکم است و در عرصه تولید نیز با نگاه سودجویانه و درآمدزا برای نوع خاصی از موسیقی (موسیقی عامه پسند) مواجهیم (اذری، 11، 1399)

در سالهای اخیر وضعیت موسیقی در کشور به شکلی پیش رفته که مجموعه ای از مشکلات و چالشها را با خود به همراه دارد. سیاستگذاران این حوزه از یکسو با انتقادات اهالی هنر و موسیقی درباره سردرگمی ناشی از ابهام در مبانی فقهی موسیقی، ملاکهای مجوز دهی و بی اعتنائی به موسیقی اصیل و سنتی مواجه اند و از سوی دیگر نتوانسته اند انتظارات جامعه دینی کشور را برآورده سازند (ملکان، 45، 1394). سیاستگذاری در عرصه موسیقی به عنوان یک مسئله عمومی در جمهوری اسلامی همواره مورد توجه مسئولان بوده ولی تاکنون هیچ نظام جامعی برای پاسخگویی سیاستگذاری و ارائه الگو و مبنایی برای تصمیم گیری درباره آن اتخاذ نشده است (قیدرلو، 45، 1393)

بر همین اساس با توجه به سیاستگذاریهای موجود توسط شورای عالی هنر انقلاب فرهنگی و با توجه با مشکلات موجود در زمینه سیاستهای هنر موسیقی در این مقاله سعی شده به بررسی موسیقی در دوره زمانی مربوط به دولتهای نهم و دهم (جناب آقای احمدی نژاد) بپردازیم با توجه به اسناد موجود و نظرات کارشناسان میتوان بیان نمود دولتهای بعد از انقلاب هر کدام با شعارهایی وارد عرصه سیاست شده اند که میزان توجه به فعالیت های هنری و فرهنگی بعنوان یک جریان مستمر خیلی در نظر گرفته نشده اگرچه در این سه دوره قوت وضعف آنها با هم متفاوت بوده بر همین اساس میتوان گفت: در دوره ریاست جمهوری هاشمی رفسنجانی با توجه به فضای بسته فرهنگی و اجتماعی برخی حرکتها در حوزه موسیقی صورت گرفته بود که به نوعی آن را می توان پایه گذار حرکتهای بعدی در موسیقی به شمار آورد. اما تحولات سیاسی اجتماعی به همراه رشد فناوری اطلاع رسانی آن نهال های کوچک سالهای پیشین را به درختانی پرشاخ و برگ در دوره خاتمی تبدیل کرد با ورود دولت خاتمی به عرصه سیاست شاهد بهبود روند سیاستگذاریهای در

عرصه موسیقی بودیم که ادامه ای روند در دولت آقای احمدی نژاد با مخاطرات بسیاری روبرو بوده این پژوهش به دنبال آن است که گفتمان موجود در حوزه موسیقی صحنه ائی در دولت عدالت محور را بررسی نموده و به این سوال پاسخ دهد که گفتمان موجود در حوزه موسیقی صحنه ائی در این دوره زمانی چه گفتمانی است؟ و تحلیل انتقادی آن چگونه است؟ بررسیها نشان میدهد که در سالهای اخیر وضعیت موسیقی در کشور به شکلی پیشرفته که مجموعه اسفناک از مشکلات و چالش ها را با خود یدک میکشد. سیاستگذاران این حوزه از یکسو با انتقادات اهالی هنر و موسیقی درباره سردرگمی ناشی از پیچیدگی و عدم فهم روان درمبانی فقهی موسیقی، شاخصهای مجوز دهی و بی توجهی به موسیقی اصیل و سنتی روبرو هستند و از سوی دیگر نتوانسته اند انتظارات جامعه دینی کشور را برآورده سازند با توجه به اینکه سیاستگذاری موسیقی در بخشهای تولید، آموزش، توزیع و فرهنگ سازی صورت میگیرد با چالشهایی روبرو خواهد بود). اسد پور، ۱۴۰۰، ۸۵.

طبیعتاً هر نوع سیاستگذاری در این زمینه برای رسیدن به نتایج عملی و کاربردی نیازمند شناخت و تحلیل سیاستهای موسیقی براساس زمینه های فرهنگی و اجتماعی آن جامعه صورت می گیرد و این خود مبین این موضوع است که موسیقی بعنوان یک عامل فرهنگی که باعث رشد و تعالی اجتماع، شادی جامعه و سلامت روانی جامعه میشود از اهمیت ویژه ائی برخوردار خواهد بود و موسیقی دارای ابعاد مختلفی است که با اقشار مختلف جامعه در ارتباط است ضرورت پیدا میکند که در این عرصه کار مطالعاتی صورت گیرد. از طرفی موسیقی پدیده ائی اجتماعی است که با توسعه جامعه و سیاستگذاریهای مربوط به آن ارتباط دارد از آنجا که شرط توسعه و راهبری توسعه سیاستگذاری اصولی و صحیح است، موسیقی بعنوان یک عامل فرهنگی میتواند زمینه توسعه جامعه را فراهم نماید بر همین اساس برای این عامل نیازمند سیاستگذاری صحیح می باشیم و برای ایجاد راهبری صحیح این سیاستگذاری می بایست نقاط ضعف و نارسائیهای آنرا شناسائی کرد که برای این امر لازم است این سیاستها مورد تحلیل قرار گیرد تحلیلی که حیات پر فراز و نشیب موسیقی در ایران و بستر فرهنگی، سیاسی و اجتماعی آن که در دهه های بعد از انقلاب سیاستگذاری توسط آنها صورت گرفته را شامل میشود حال با توجه به نوع سیاستگذاریهای موسیقی تحلیل گفتمان انتقادی میتواند کمک شایانی انجام دهد (نجف زاده، ۱۴۰۰، ۱۴۵). (اگرچه در زمینه سیاستگذاری موسیقی تحقیقات زیادی صورت گرفته که سایر ابعاد و کارکردهای موسیقی را بررسی نموده که همگی بیان کننده سیاستگذاری در زمینه موسیقی است اما هیچکدام سعی در تحلیل سیاستهای موجود موسیقی از از روش تحلیل گفتمان انتقادی نبوده با توجه به مطالعات و جستجوهای انجام شده مطالعات صورت گرفته قبلی معطوف به سیاستگذاری موسیقی بر اساس عوامل مشخص در زمینه هائی چون اجرا مصرف و صنعتی شدن موسیقی بوده اما مشخصاً تحقیقی که با یک تحلیل گفتمان انتقادی سیاستهای موسیقی را تحلیل کند و مشکلات ناشی از سیاستهای شتابزده بدون مطالعه را در دهه های بعد از انقلاب بیان کند موجود نبوده و بر این اساس میتوان اذعان نمود که تحقیق حاضر میتواند خلاء مطالعاتی در این زمینه را پوشش دهد

پیشینه پژوهش - ۲

با توجه به مطالعاتی که در این زمینه های مختلف موسیقی صورت گرفته میتوان به موارد ذیل اشاره نمود

پاتریک ساوج، (۲۰۲۱)، در تحقیق با عنوان بازسازی فیلوژنتیکی تکامل فرهنگی موسیقی الکترونیک از طریق تشخیص جامعه پویا (۱۹۷۵- میخواید یک روش جدید برای بازسازی فیلوژنتیک با استفاده از (۱۹۹۹

تشخیص جامعه پویا پیشنهاد کند و از این طریق با ایجاد روابط مشترک بین هنرمندان موسیقی الکترونیک برای ساختن یک فرهنگ استفاده نماید، در این تحقیق سعی دارد با ایجاد شبکه های ارتباطی فرهنگی بین هنرمندان موسیقی الکترونیک با نام فیلوژن بر ویژگیهای فرهنگی موسیقی و هنرمندان موسیقی متمرکز شود و می خواهد بررسی کند که سیستمهای فرهنگی بر اساس ساختار جمعیت و شاخص پیوند بین جمعیت قابلیت انتقال و تاثیر گذاری را دارند

تیمو کورن، (2022) در تحقیقی با عنوان چگونه ژانر موسیقی نابرابری های جنسیتی را در فرهنگ های کاری غیررسمی میانجی گری می کند در کلوپ های شبانه آمستردام پرداخته و نقش موسیقی در جلوگیری از تبعیض جنسیتی را بررسی نموده و بیان میکند که موسیقی بعنوان یک نوع سیاست فرهنگی مطرح می باشد که از طریق ابعاد مختلف موسیقی مانند انتخاب سبک و نوع موسیقی میتوان مواردی را به خانها القا نمود مانند مشارکت و حس زیبایی شناسی

کی نی (2021) در تحقیق بررسی نموده که چگونه با بهره گیری از الگوریتم های بازیابی اطلاعات موسیقی بر اساس تحلیل متغیرهایی مانند هنرمندان جدید، ظهور شرکت ها، ترجیحات مصرف کننده، و تنوع دسته بندی های اجتماعی و نژادی هنرمندان و تنوع موسیقی در سطح بازار میتوان سیاستگذاری در جهت هدایت افکار و خط فکری جامعه بهره برد که بهترین نوع سیاستگذاری را حذف بکسری از سبکهای موسیقی میداند. آرنو ون در هوون، اریک هیتزرز (2020)، در پژوهش ارزش فضایی، موسیقی زنده: اجرا، (دوباره) توسعه و روایت در فضاهای شهری که در دانشگاه ارasmus روتردام، هلند انجام داده که در واقع بیان می کند چگونه می توان از طریق سیاستهای فرهنگی و برنامه ریزی چگونه می توان از موسیقی زنده شهری حمایت کرد و اشاره به نقش ارام سازی اجتماعی موسیقی زنده شهری دارد و از طرفی بر نقش موسیقی در طراحی فضای شهری دارد

روش پژوهش-3

روش پژوهش در این تحقیق بر اساس روش فرکلاف بوده در این پژوهش حوزه پژوهش شامل کلیه قوانین ثبت شده در سه زمینه اجراهای صحنه ای، آموزش موسیقی (تاسیس آموزشگاههای آزاد موسیقی و کارتهای صلاحیت تدریس) و تولید و انتشار آثار موسیقی، مجموعه متون مربوط به روزنامه ها، مجلات، سایت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مرکز پژوهش های مجلس در دوره زمانی مربوط به دولتهای نهم و دهم (جناب آقای احمدی نژاد) بود. نمونه پژوهش 87 متن مورد تفسیر و بررسی، بعد از بررسی قوانین از نظر تفاوتها و شباهتها نهایتاً مجموعه قوانین منتخب در غالب جمعاً 87 متن مورد تفسیر و بررسی قرار میگیرد. روش نمونه گیری هدفمند وابسته به معیار، که در این پژوهش سه معیار در نظر گرفته شد: الف- مربوط به دوره های زمانی مورد بررسی باشد. ب- بیان شده توسط مدیران دولتی و مرتبط با عرصه موسیقی باشد. پ- در ادبیات اولیه ی آن متون مفاهیم مرتبط با مدیریت دولتی و سیاستهای موسیقی و نظرات کارشناسان موسیقی باشد. ابزار اندازه گیری بصورت کیفی و مشاهده و مطالعه مستقیم متون مربوط به سیاستهای موسیقی بود. در این پژوهش کتب، مجلات تخصصی و پایگاههای مقالات علمی مورد مطالعه قرار گرفت و از طریق رجوع به کتابخانه ها و مراکز نگهداری اسناد ملی سایتها و وابسته به آنها و سازمانهای دولتی و مراجعه به آرشیو اسناد و نشریات کتابخانه ی ملی، روزنامهها و مجلات مختلف اقدام شد

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات بر اساس روش تحلیل گفتمان میباشد پژوهشگر با تجزیه و تحلیل متن بر اساس شاخصهای زبانشناختی از قبیل متغیرهایی چون ساختهای مقولهای (غیر وجهی) یا قطعیت در مقابل غیر

مقوله ای (افعال وجهی) یا عدم قطعیت، افعال ربطی و غیر ربطی، ساخت افعال از جهت وجوه شرطی، التزامی و تردیدی و ... ساخت دستوری ...، قیود، صفات، طول جمله، عوامل انسجام ربطی و همایی و ازگانی و اقدام به تهیه ی جدول بسامد عوامل انسجام و توزیع ساختهای وجهی در متون مورد مطالعه نموده است و در مراحل بعدی بسامد و توزیع هر یک از عوامل فوق که به تنهایی و هم در مجموع بیان کننده درجه ی اطمینان و یقین و شناخت و یا عدم اطمینان و تردید در شناخت نویسنده ی متن است، ابتدا نسبت به کل متن در نوع خودش و سپس نسبت به کل متون مورد بررسی در دوره عدالت محور مورد محاسبه قرار میگیرد. به منظور آزمون فرضیه های تحقیق، متغیرهای زبانی در قالب جدول زیر عملیاتی می شوند

یافته ها-4

بررسی یافته های ناشی از بررسی متون قوانین اجراهای صحنه ائی در دولت عدالت محور (سطح توصیف)

منبع بررسی (آئین نامه نظارت بر اجرای برنامه های صحنه ای موسیقی و نحوه صدور مجوز اجرا و تبلیغات، برگرفته از معاونت حقوقی و امور مجلس، 7/7/1379) می باشد که در این قوانین تصویب شده وجود عباراتی نظیر به استناد اصل یکصد و سی و هشت قانون اساسی، اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مصوب (۱۲، ۱۲، ۱۳۶۵) آئین نامه نظارت بر اجرای برنامه های صحنه ای موسیقی، نحوه صدور مجوز اجرا و تبلیغات بیان کننده تأکید گفتمان عدالت محور بر لزوم و اهمیت عدالت گستری در موسیقی را بیان میکند. از طرفی اشاره به سال تصویب آئین نامه اشاره ائی به سیاستهای کلان فراگفتمان انقلاب اسلامی و تأکید گفتمان بر لزوم پیشرفت و تعالی موسیقی دارد که در گفتمان عدالت محور بعنوان یک دال جهت برجسته سازی و بیان تفسیری متفاوت از موسیقی بعنوان یک تناقض از گفتمان اصلاحات (را بعنوان سر مشق قرار میدهد. قانونگذار در ماده ۲ اشاره کرده به اجرای برنامه های صحنه ای موسیقی که در سطح کشور در اماکنی که توسط مدیریت بخشهای خصوصی و سازمانهای دولتی اداره و اجرا می شود یا به هر عنوان مورد استفاده عمومی قرار میگیرد مشمول این آئین نامه خواهد بود (آگاه، 1396، 5)، ارزشها دانست که از موسیقی و اجرای موسیقی بعنوان یک دال در کنار دال هائی نظیر قانون برای رسیدن به جامعه دینی بهره میبرد و در معنای پنهان خود نوع تفکر نسبت به موسیقی در میانی اسلامی و سیاستهای کلان فراگفتمان انقلاب اسلامی مبنی بر جلوگیری از ابتذال و رفتارهای ضد اخلاقی در حیطه موسیقی را منع میکند

در ماده 3 اشاره به تهیه ضوابط اجراهای صحنه ائی منحصراتوسط مرکز موسیقی شده بخوبی میتوان دریافت که این گفتمان سیاسی اشاره به دال قانون و قانونمندی دارد و سعی در برجسته سازی دال مشارکت اجتماعی را دارد. در ماده 4 اشاره به واگذاری صدور مجوزهای اجرای صحنه ائی به مراکز استانها طبق ضوابط مندرج در آئین نامه نموده که این مورد اشاره به موقعیت مناسب و ظرفیت فراوان کشور در رشد و توسعه موسیقی دارد که اینجا گفتمان عدالت محور از واگذاری مجوز اهدافی نظیر تمرکز زدائی و اشتغالزائی و افزایش سطح درآمد هنرمندان استانها راداشته که در این بند از این دال فقرزدائی بخوبی بهره برده

در ماده 5 وجود کلماتی نظیر زمان و مکان خاص و تعطیلی بخاطر رویدادهای غیر منتظره، از این قبیل واژگان نمایانگر این است که گفتمان عدالت محور خود را با مردم یکی میداند و مردم را حامی گفتمان عدالت محور مینداند. و از این موارد جهت بیان قانون مداری و رعایت اصول مهرورزی را دارد. در ماده 6 این آئین نامه مجوز صادر شده را برای یک

برنامه مشخص بیان نموده در ماده 7 شرایط فنی و عمومی مکان اجرا را بیان نموده که این موارد اشاره به این دارد که گفتمان عدالت محور در زمینه شرایط قطعات مورد اجرا از نظر علمی و هنری و ارزشی و شرایط خود نوازندگان غفلت نموده. در ماده 8 از واژه هائی نظیر یادمان و گرامیداشت، جشنواره ها و اجرای فردی و گروهی هنرمندان استفاده نموده که بیانگر منطق گفتگو و تبادل اندیشه و فرهنگ از طریق موسیقی بر اساس معیارهای ولایت فقیه می باشد. در ماده 8 به واژه هائی نظیر نهادها و موسسات دولتی و عمومی، فعالیتهای فرهنگی و هنری، اجراهای خارج از کشور اشاره نموده که این واژه ها نشان از توجه گفتمان عدالت محور به مشارکت در چهارچوب سیاستهای ولایت فقیه را دارد. این مباحث، حرکت گفتمان عدالت محور به سمت پارادایم مدیریت دولتی نوین را نشان دهد که به زعم نگارنده در عمل این گفتمان در جهت مدیریت دولتی نوین حرکت نکرده. در ماده های 13 و 14 این آئین نامه از واژه هائی نظیر اجرای برنامه های صحنه ای موسیقی بدون اخذ مجوز، تبلیغات برای برنامه های بدون مجوز ممنوع میباشد، مراجع انتظامی، ممانعت خواهد کرد. اشاره کرده که بیانگر این مطلب است که تردیدی نیست که بین توسعه موسیقی بعنوان یک صنعت که باعث رشد اقتصادی میشود و چهار چوبهای سیاسی جامعه ارتباط مستقیم وجود دارد. ولی برخورد قهری و انتقادی پذیرگی گفتمان عدالت محور را در این عرصه بر خلاف شعارهای ظاهری و فریبنده مانند آزادی و مهرورزی نشان می دهد. ولی بر اساس آمار و اطلاعات موجود به دست آمده که در ذیل به آن اشاره شده میتوان گفت اطلاعات بدست آمده از آمار مربوط به اجراهای صحنه ای در داخل و خارج بیانگر این است که اجراهای صحنه ای در گفتمان عدالت محور روند به شدت افزایشی را طی نموده

جدول (1) اجراهای صحنه ای در دولت عدالت محور

سال	138	138	138	138	138	139	139
تعداد مجوز	489	545	218	362	514	505	530
دفعات اجرای صحنه ای	12	7	35	573	891	844	906
							1
							2

منبع: پایگاه خبری - تحلیلی موسیقی ما، سال 1396 و خبرگزاری تسنیم (مهر 1398)

بحث و نتیجه گیری (در سطح تفسیر و تبیین) -5
بررسی یافته ها در سطح تفسیر و تبیین از متون قوانین اجراهای صحنه ای در دولت عدالت محور

راهبرد های دخالت و نظام صدور مجوز در امر موسیقی و اجرای صحنه ای چنانکه جدا از بندهای 22 و 23 ماده 2 «قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی» مصوب 12/12/1365 در جایگاه بیان وظایف و مسئولیتهای اساسی «این وزارتخانه، قوانین و مقررات متعددی»

در خصوص نیاز آثار و تولیدات موسیقایی به مجوز در نظر گرفته شده شده که همگی به مؤسسات هنری اشاره دارد که در اجراهای صحنه‌ای نیز فعالاند: 1- «قانون تعطیل مؤسسات و واحدهای... فرهنگی. 2- ضوابط که بدون مجوز قانونی دایر شده و میشود» مصوب 7/10/1372 و قانون استفساریه آن و مقررات تأسیس مراکز، مؤسسات، کانونها و انجمنهای فرهنگی و نظارت بر فعالیت آنها» مصوب 27/6/1375 شورای عالی انقلاب فرهنگی. 3- دوآیین نامه مصوب 7/7/1379 وزیر فرهنگ بند 22 به «صدور اجازه تأسیس یا انحلال مراکز، مؤسسات و مجامع فرهنگی... هنری... در کشور و نظارت بر فعالیتهای

هیچکدام از گفتمان های سیاسی-اجتماعی به وجود آمده در ایران پس از انقلاب را نمیتوان بی عیب و نقص دانست؛ زیرا در آن صورت گفتمان جدیدی ضرورت نمی یافت و پدید نمی آمد؛ در واقع میتوان گفت که هر گفتمانی برای برطرف کردن آنها و آسیبهای گفتمان قبل از خود به وجود آمده است. اجرای صحنه ای موسیقی یا به عبارت دیگر اجرای کنسرت از متداول ترین راههای عرضه تولیدات موسیقی است. اجراهای زنده به تبعیت از افزایش روند خلق موسیقی در پانزده سال گذشته رشد خوبی را نشان میدهند. هر چند این رشد متناسب با افزایش جمعیت و در نتیجه افزایش تقاضا و مقتضیات فرهنگ و تمدن جهانی نبوده است. تنوع در موسیقی های اجرا شده و حضور چشمگیر هنرمندان پیشکسوت و صاحب سبک در کنار هنرمندان جوان پرشور و خلاق به ویژه در جریان سالنانه جشنواره موسیقی فجر و سایر جشنواره های موسیقی رفع منع از اجرای موسیقی بانوان هنرمند برای بانوان از اواخر دهه ۱۳۷۰ که با شکل گیری جشنواره گریاس توسعه نظام مند یافته است و افزایش پراکندگی مکانهای اجرا و در نتیجه افزایش دسترسی مردم به اجرای صحنه ای که نتیجه مستقیم ظهور و گسترش فرهنگسراهای وابسته به شهرداری و خانه فرهنگ هاست. از مهم ترین دستاوردها در این زمینه است. اما متأسفانه این افزایش به دلایلی از رشد مورد انتظار و متناسب با سایر عناصر فرهنگی تبعیت نکرده است. بی توجهی برنامه ریزان و برگزار کنندگان اجراهای صحنه ای به خرده فرهنگ ها گروه های قومی زبان اقوام مختلف و پراکندگی مذهبی و جغرافیایی عدم نیاز سنجی اقشار و گروه های سنی و سلیق مختلف جامعه و عدم رفع ابهام از مسائل فقهی موسیقی که موجب عناد و برخوردهای تخریبی گروه هایی از جامعه با اجراهای صحنه ای شده است از مهم ترین عواملی هستند که موجب شده است اجرای موسیقی رشد مورد انتظار را نداشته باشد و در برخی از مناطق کشور کاملاً دچار رکود شده و از صحنه فعالیتهای اجتماعی حذف شود. از سوی دیگر تعداد انگشت شمار سالنهای مناسب از لحاظ فنی و تخصصی برای اجرای موسیقی و برپایی اجراها در سالنهای چند منظوره و گاهی کاملاً نامناسب که همه آنها نیز دولتی هستند. از یک سو برگزاری اجرای موسیقی را در انحصار بخشهای دولتی نگاه داشته است و از این طریق حضور و فعالیت بخش خصوصی را که به دلیل ماهیت اقتصادی و رقابت پذیر این عرصه می توانست رونق آن را چندین برابر کند به شدت محدود کرده است و از سوی دیگر ناکافی بودن قضاای اجرا امکان گسترش اجرای موسیقی را کاهش داده است. بر اساس آمار و اطلاعات موجود به دست آمده که قبلاً به آن اشاره شده میتوان گفت در دولت احمدی نژاد از نظر اجراهای صحنه ائی روند افزایشی چشم گیری را طی نموده در واقع گفتمان سیاسی عدالت محورها بهره گیری از دال عدالت. گستری در سایه معیارهای ولایت فقیه سعی در جهت تضعیف ارزش محوری قانونمندی و توسعه مدنی در گفتمان سیاسی محافظه کاران سنتی داشته که روند فزاینده اجراهای صحنه ای موید این مطلب است اطلاعات بدست آمده از آمار مربوط به اجراهای صحنه‌ای در داخل

وخارج بیانگر این است که اجراهای صحنه‌ای در گفتمان عدالت محور روند افزایشی را طی نموده و به بالاترین سطح رسیده با روند فزاینده اجراهای صحنه‌ای در دوران احمدی نژاد میتوان به این باور رسید این گفتمان با پذیرش موضوع کنسرتها سعی در باقی ماندن در گفتمان سیاسی را داشته از طرفی دال توسعه سیاسی و توسعه جامعه مدنی از گفتمان اصلاحات را زیر سوال ببرد.

یکی از مسائلی که در جشنواره فجر همیشه از طرف هنرمندان بعنوان همراهی یا مخالفت با سیاستهای موسیقایی گفتمان موجود صورت گرفته حضور هنرمندان شاخص و به اصطلاح تک چهره در جشنواره‌هاست بطوریکه در دولت خاتمی این موارد بوده و در دولت احمدی نژاد روند صعودی را طی نموده

باید پذیرفت اگرچه گفتمان احمدی نژاد از امار اجرای صحنه‌ای نسبتاً قابل قبولی برخوردار است ولی وجود موانع قانونی و سیاستگذاریهای مختصر و رها شده باعث بروز نارضایتیهای شده بطوریکه علیرضا شفق نژاد رهبر ارکستر فیلارمونیک ایران با انتقاد از سیاستهای این دوره گفته هر کنسرتی که برگزار میکنیم حسابهایمان منفی شده است وی با انتقاد به سیاستهای دولت احمدی نژاد علت این مشکلات را نبود سیاستهای حمایتی مادی و عنوی از طرف دولت دانستن در نظر نداشتن حقوق اولیه برای نوازندگان مهیا نبودن امکانات نبود سالنهای مناسب را نتیجه سیاستهای غلط این دولت بیان نمود. ماهنامه هنر موسیقی، ۱۳۸۹) باید پذیرفت گفتمان عدالت محور سعی در رفع نواقص و اتخاذ سیاستهای مناسب جهت اشتهای هنرمندان با جشنواره را داشته و روی آورده به اقداماتی نظیر برگزاری بخشهای حاشیه‌ای در کنار جشنواره فجر و معرفی پیشکسوتان موسیقی مناطق، شب موسیقی نواحی ایجاد جشنوارههای مختلفی مانند جشنواره همایون خرم و جاهد و... اما همچنان اختلال و کارشکنی‌هایی وجود دارد بطوریکه بسیاری از جشنواره‌ها با عدم استقبال روبرو شد و جشنواره‌هایی ماند جشنواره جوان سه دوره تعطیلی را تجربه کرده

پدیده دیگری که در گفتمان‌های مختلف به کرات شاهد آن هستیم لغو کنسرتها دارای مجوز است بطوریکه در گفتمان‌های سیاسی، در مواقعی که با مسائل اجتماعی پیوند خورده کنسرت‌ها لغو شده ولی در زمان آقای احمدی نژاد جود گروههای تندرو مذهبی و سیاستهای دوگانه باعث بروز این امر شده همچنین سیاستهای نصفه و نیمه بدون مرجع مشخص صادر کننده برای مجوزها باعث شد مراحل صدور و اجرای مجوزها و نظارت بر آنها کاملاً بصورت سلیقه‌ای از طرف مدیران اجرائی روبرو شود و عدم پاسخگویی از طرف مراجع مسئول باعث افزایش روند ممانعت از کنسرتها در دوران احمدی نژاد شده و باعث بیشترین نارضایتی اهالی هنر شده. بی‌شک باید بپذیریم که احیاء موسیقی بانوان از گفتمان سیاسی خاتمی شکل گرفته و در این دوران از رشد خوبی برخوردار بوده که دوران احمدی نژاد با اجرای کنسرتها بانوان ویژه بانوان همراه

شده. فعالیتها و ممارستهای موسیقی زنان ادامه یافته و توانسته در گفتمان سیاسی احمدی نژاد جایگاه خود را باز یابد بطوریکه در سال 1386 جشنواره بانوان علی الرغم مخالفتها برگزار گردید و در اختتامیه از بانوان هنرمند پیشکسوت خانمها پروین صالح و مهدخت مخبر تجلیل بعمل آمده که در پایان با انتقاد این دو هنرمند از نحوه اطلاع رسانی ضعیف موسیقی که باعث عدم رونق آن شده و تعطیلی جشنواره گل یاس را بیان نمودند و از سیاستهای ولت احمدی نژاد انتقاد نمودند (ماهنامه هنر موسیقی، 1386)

نتیجه گیری

لازم به ذکر است زمانیکه برای بررسی قوانین مربوط به سیاستهای موسیقی در گفتمانهای سیاسی مختلف وارد میشویم با بررسی اولیه قوانین متوجه این نکته میشویم که قوانین موجود در مورد اجراهای صحنه‌ای در گفتمانهای مختلف اگرچه در بعضی زمینه‌ها باهم متفاوتند ولی از نظر اساس و کلیات وجوه تشابه بسیاری دارند و در بعضی موارد گفتمانها برای حل تعارضات موجود بین گفتمان خود با سایر گفتمانها و عدم خروج از فضای سیاسی و موسیقایی گفتمان انقلاب اسلامی اقدام به تعریف مجدد و تفسیر تعارضات موجود، از طریق بیان تعاریف جدید برای مفاهیم یا تغییر مختصر ضوابط نموده‌اند. تفاوت اصلی که وجود دارد تفاوت در نوع نگاه این گفتمانها و نحوه عمل به قوانین و ائین‌نامه‌ها بر اساس نوع نگرش و تفکرات سیاسی هر گفتمان است و چیزی که مهم است این است که در اجرا کاملاً مطابق با ارزشها و دالهای گفتمان خود عمل نموده‌اند که واقعیت اجتماعی حال حاضر موسیقی بیان‌کننده موضع‌گیری مشابه هر همه گفتمان‌های سیاسی در ارتباط با موسیقی است، که علت این امر را شاید بتوان در این دانست که گفتمانهای سیاسی دارای باورهای فکری و ارزشی مشترکی هستند و در روش، اختلاف سلیقه دارند و چیزی که بسیار بارز هست اینکه موسیقی در گفتمان سیاسی انقلاب اسلامی بصورت یک مسئله کاملاً تحمیلی است که گفتمان عدالت محور با انتقال نقش فرهنگی از متخصصان به مساجد باعث شده موسیقی به حاشیه رانده شود و با سیاستهای چندگانه و ناتوانی در اجرا و اعمال سلیقه م‌دیران اجرایی موسیقی را به مرز نابودی و متواری شدن هنرمندان کشانده. بطور کلی باید پذیرفت که موسیقی بواسطه نظام سیاسی دموکراتیک و مدیریت تحول آفرین دوره عدالت محور توانسته دوران طلایی خود در گفتمانهای سیاسی بعد از انقلاب اسلامی را سپری نماید که امار و ارقام در زمینه مطالعاتی تأیید کننده این موضوع است که متأسفانه با پایان دوره حیات سیاسی عدالت محور این روند حرکتی روند کاهشی- پیدا کرده و

informal work cultures of Amsterdam's nightclubs , journal homepage:

www.elsevier.com/locate/poetic page 1-11

Ke Nie,(2021), Disperse and preserve the perverse: computing how hip-hop censorship changed popular music genres in China , journal homepage: www.elsevier.com/locate/poetic page 1-16.

Patrick E. Savage ,Mason Youngblood, Karim Baraghith, (2021) , Phylogenetic reconstruction of the cultural evolution of electronic music via dynamic community detection (1975–1999) , Evolution and Human Behavior 42 (2021) 573–582, journal homepage:www.elsevier.com/locate/ens

Arno van der Hoeven, Erik Hitters ,(2020) ,The spatial value of live music: Performing, (re)developing and narrating urban spaces, journal homepage: www.elsevier.com/locate/geoforum , page 1-11 .